

અધ્યયન નિષ્પત્તિઓ

ધોરણ - ૬

સપ્ત - ૧

વર્ષ ૨૦૨૪-૨૫

આવા અન્ય સાહિત્ય માટે

[CLICK HERE](#)

ધોરણ ૬ ગુજરાતી (પ્રથમ સત્ર)

1. પર્વત તારા

- પદની વિગતો વચ્ચેનો સંબંધ નિશ્ચિત કરે.
- વિગતોને જરૂરિયાત અનુસાર પ્રયોજે.
- લય-ઢાળ પ્રમાણે કાવ્યગાન કરે.
- શબ્દ, શબ્દસમૂહ તેમજ રૂઢિપ્રયોગનો ઉપયોગ કરે અને અર્થપૂર્ણ વાક્યરચના કરે.
- વર્ણમાલાના પરિચયને આધારે રૂપક ઉચ્ચારણ કરે.
- લેખન-અભિવ્યક્તિમાં પોતાની ભાષાસજ્જતાનો ઉપયોગ કરે.
- પસંદ કરેલા કાવ્યને કંઠસ્થ કરે.

2. વાર્તા રે વાર્તા

- વાર્તા સંવાદ (નાટિકા) રૂપે રજૂ કરે.
- વ્યક્તિવાચક, સમૂહવાચક, જાતિવાચક, દ્રવ્યવાચક અને ભાવવાચક નામને ઓળખે અને માગ્યા પ્રમાણે ઉપયોગ કરે.
- ભાવાત્મક અભિવ્યક્તિ માટે યોગ્ય શબ્દ અને વિવિધ વાક્યરચનાઓ પ્રયોજે.
- લેખન કરવાના પ્રસંગોમાં પોતાની ભાષાકીય સજ્જતાનો ઉપયોગ કરે.
- પોતાના પરિવેશના અનુભવજગતને વર્ગમાં સહુ સમજી શકે એ ભાષામાં રજૂ કરે.

3. ચોમાસામાં સૃષ્ટિસૌંદર્ય

- પરિચ્છેદનું રૂપક વાચન ઓછામાં ઓછી, પ્રતિ મિનિટના 60+ શબ્દોની ઝડપથી કરે.
- વાતચીત સાંભળે અને તેનો ભાવ સમજીને પ્રતિભાવ આપે.
- સામગ્રી અંગે પૂરછા કરે અને તે વિશે વિવેચનાત્મક ચિંતન કરે.
- અધ્યયન અંગેના અનુભવોનું અનુચિંતન કરે.
- એકાધિક વિશેષણ અને ક્રિયાવિશેષણનો ઉપયોગ કરે.
- અપરિચિત શબ્દના અર્થની ઘાટણા કરે, શોધખોળ કરે અને તારવે.
- સામગ્રીમાં રહેલા ભાવ જણે, શાબ્દિક / અશાબ્દિક રીતે પ્રગટ કરે.
- ગદ્યખંડ અને સંવાદોનું વાચિકમ્ કરે.
- વિષયવસ્તુનું ચિત્રાત્મક નિરૂપણ કરે.
- લેખિત ભાષાકીય સજ્જતાનો ઉપયોગ કરે.

4. દ્રષ્ટિ પારની સૃષ્ટિ

- પરિચ્છેદનું વાચન ઓછામાં ઓછી પ્રતિ મિનિટના 60* શબ્દોની ઝડપથી રૂપક ઉચ્ચારથી કરે.
- ગદ્ય સામગ્રી-વિષયક વિગતો વચ્ચેના સંબંધો સમજે અને વિવેચનાત્મક ચિંતન કરે.
- ગદ્ય સામગ્રી-વિષયક આગાહી કરે અને સર્જનાત્મક ચિંતન કરે.

- શબ્દોનો ઉપયોગ કરી અર્થપૂર્ણ વાક્ય, સંવાદ, પરિચ્છેદની રચના કરે.
- વિધાન, પ્રશ્ન, ઉદ્ધાર, સંદેહવાચક, ઈચ્છાવાચક વાક્ય ઓળખે અને તેનો ઉપયોગ કરે.
- વાક્યો, પરિચ્છેદનું સુ-શ્રુતલેખન (સારા અક્ષરથી શ્રુતલેખન મુ કરે.
- શબ્દનું રૂપાંતર કરી અન્ય શબ્દ બનાવે.
- સામગ્રીમાં રહેલા ભાવ ઓળખે, શાબ્દિક / અશાબ્દિક રીતે વ્યક્ત કરે.

5. જય જય ગરવી ગુજરાત !

- લયાત્મક/ભાવવાહી કાવ્યગાન કરે.
- રથાનિક ભાષાના શબ્દોને માન્ય ભાષાના શબ્દો સાથે સરખાવે.
- પદની માહિતીલક્ષી સામગ્રીમાંથી વિગતો શોધે, તેની વચ્ચેના સંબંધો સમજે તે વિગતોને જરૂરિયાત અનુસાર પ્રયોજે.
- શબ્દોનો ઉપયોગ કરી અર્થપૂર્ણ વાક્ય, સંવાદ, પરિચ્છેદની રચના કરે
- કોઈ એક વિચારને અર્થ બદલ્યા વગર જુદા શબ્દો અને જુદી વાક્યરચના દ્વારા અનેક રીતે રજૂ કરે.
- શબ્દચાવી, શબ્દચોકઠાં, શબ્દચિત્ર, રાશિ પરથી નામ બનાવવા જેવી રમતો દ્વારા શબ્દભંડોળ વિકસાવે.
- દશ્યાત્મક સામગ્રીનું વર્ણન કરે તે વર્ણનને દશ્યમાં અને દશ્યને વર્ણન તરીકે અભિવ્યક્ત કરે.

6. રાષ્ટ્રીય શાયર.... ઝવેરચંદ મેઘાણી

- લોકસાહિત્ય વિશે જાણે. સિસાત
- એની સામગ્રીને જાણે, વિશ્લેષણ કરે તે પૂરછા કરે.
- વર્ણમાલાના પરિચયના આધારે રુપષ્ટ ઉચ્ચારણ કરે તેમજ રથાનિક બોલીઓનો પરિચયાત્મક ઉપયોગ કરે.
- તળપદા શબ્દોને શિષ્ટ શબ્દોથી જુદા તારવે, સમજે તે પ્રયોગ કરે. અનૌપચારિક પરિચિત્તિઓમાં પોતાના ઘરની ભાષા કે રથાનિક ભાષાનો ઉપયોગ નિઃસંકોચ કરે.
- ભાવાત્મક અભિવ્યક્તિ માટે યોગ્ય શબ્દ અને વિવિધ વાક્યરચનાઓ પ્રયોજે.
- લેખન કરવાના પ્રસંગોમાં પોતાની ભાષાકીય સજ્જતાનો ઉપયોગ કરે.

7. નવી નવાઈનું સરઘસ

- ગદ્યની વર્ણનાત્મક સામગ્રીમાંથી વિગતો શોધે, વિગતો વચ્ચેના સંબંધો સમજે, જરૂરિયાત અનુસાર પ્રયોજે.
- શબ્દોનો ઉપયોગ કરી અર્થપૂર્ણ વાક્ય, સંવાદ, પરિચ્છેદની રચના કરે.
- એકાધિક વિશેષણોનો ઉપયોગ કરે.
- રથાનિક ભાષાના શબ્દોને માન્ય ભાષાના શબ્દો સાથે સરખાવે.

- વિચારણા અને લાગણીસૂચક શબ્દોના અર્થ શોધે અને ઉપયોગ કરે.
- ભાવાત્મક અભિવ્યક્તિ માટે યોગ્ય શબ્દ અને વિવિધ વાક્યરચનાઓ પ્રયોજે.
- અનૌપચારિક પરિસ્થિતિઓમાં પોતાના ઘરની ભાષા અને રચનાત્મક ભાષાનો નિઃસંકોચ ઉપયોગ કરે.

8. રામ રાખે તેમ રહીએ

- શબ્દોનો ઉપયોગ કરી અર્થપૂર્ણ વાક્ય, સંવાદ, પરિચ્છેદની રચના કરે.
- કાવ્યાત્મક ભાષાસૌંદર્ય અને લયનો શાબ્દિક અથવા અશાબ્દિક પ્રતિભાવ આપે.
- કાવ્યાત્મક સામગ્રી અંગે પૂરછા કરે, સામગ્રી વિષયક વિવેચનાત્મક ચિંતન કરે.
- શબ્દનું રૂપાંતર કરી અન્ય શબ્દ બનાવે.
- ભાવાત્મક અભિવ્યક્તિ માટે યોગ્ય શબ્દ અને વિવિધ વાક્યરચનાઓ પ્રયોજે.
- પરિચ્છેદના પ્રશ્નોની રજૂઆત કરવા માટે રચનાત્મક ભાષાનો વિવેકપૂર્ણ ઉપયોગ કરે.

9. નામનો મોહ છૂટ્યો

- ટૂંકી વાર્તા કે કથનનું (બે-ત્રણ મિનિટ) સમાનતાપૂર્વક શ્રવણ કરે.
- વાર્તા, સંવાદ(નાટિકા)રૂપે રજૂ કરે.
- શબ્દોનો ઉપયોગ કરી અર્થપૂર્ણ વાક્ય, સંવાદ, પરિચ્છેદની રચના કરે.
- વ્યાકરણની પરિભાષાનો ઉપયોગ કર્યા વિના નિયત કરેલા ભાષાચરણના ઘટકો ઓળખે અને પ્રયોજે.
- અગાઉ શીખી ગયેલા, ભાષાચરણના બેથી વધારે ઘટકોનો ઉપયોગ કરી વાક્યરચના કરે.
- વ્યક્તિવાચક, સમૂહવાચક, જાતિવાચક, દ્રવ્યવાચક, ક્રિયાવાચક અને ભાવવાચક નામ ઓળખે અને માગ્યા પ્રમાણે ઉપયોગ કરે.

10. લેખણ ઝાલી નો રહી

- ગદ્યની વર્ણનાત્મક સામગ્રીમાંથી વિગતો શોધે.
- સામગ્રીનું વિશ્લેષણ કરે ને સામગ્રી વિષયક ચિંતન કરે.
- સામગ્રીની રજૂઆત કરવા માટે રચનાત્મક ભાષાનો વિવેકપૂર્ણ ઉપયોગ કરે.
- વિધાન, પ્રશ્નાર્થ, ઉદ્ધાર, સંદેહવાચક, ઇચ્છાવાચક વાક્ય ઓળખે અને ઉપયોગ કરે.
- ગુજરાતની વિવિધ રચનાત્મક બોલીઓનો પરિચયાત્મક મૌખિક / લેખિત ઉપયોગ કરે.
- પાઠ્યપુસ્તકમાં શીખવા મળતી નવી અને ગમતી વાક્યરચનાઓ તથા નવા અને ગમતા શબ્દોને ઘરે કે મિત્રો સાથે કે વ્યવહાર પરિસ્થિતિઓમાં સમાનતાપૂર્વક પ્રયોજે.

1. સંખ્યા પરિચય

M619.1 આપેલ અંકો પરથી સંખ્યા બનાવે છે.

M619.1 અંકોની અદલા બદલી કરીને નવી સંખ્યા બનાવે છે.

M619.3 આપેલ સંખ્યાના અંકોની સ્થાન કિંમત જણાવે છે અને સ્થાનકિંમતના આધારે આપેલ સંખ્યાનું વિતરણ કરે છે.

M619.4 1,00,000 સુધીની સંખ્યાઓ સમજે છે તેમજ અંકોમાં અને શબ્દોમાં લખે છે.

M619.5 કરોડ સુધીની સંખ્યાઓ સમજે છે તેમજ વાચન અને લેખન કરે છે.

M619.6 અલ્પવિરામનો ઉપયોગ કરીને ભારતીય અને આંતરરાષ્ટ્રીય પદ્ધતિમાં સંખ્યા લેખન કરે છે.

M619.7 આસન્ન મૂલ્ય દ્વારા નજીકના દશકનો-સોનો-હજારનો અંદાજ કાઢે છે.

M601 યોગ્ય પ્રક્રિયાના (ભા.ગુ.સ.બા) ઉપયોગ દ્વારા મોટી સંખ્યાના દાખલા ઉકેલે છે.

2. પૂર્ણ સંખ્યા

M620 પૂર્ણ સંખ્યા સાથે કામ કરે છે.

M620.1 આપેલ પૂર્ણસંખ્યાની પહેલાની સંખ્યા અને પછીની સંખ્યા લખે છે.

M620.2 સંખ્યા રેખા પર સંખ્યાનું નિરૂપણ તેમજ સંખ્યાઓના સરવાળા, બાદબાકી અને ગુણાકાર કરે છે.

M620.3 પૂર્ણ સંખ્યા વિશેના સરવાળા અને ગુણાકારના ગુણધર્મો જણાવે છે. તેમજ ગુણધર્મનો ઉપયોગ કરી ગણતરી કરે છે.

M620.4 રેખીય, લંબચોરસ, ચોરસ અને ત્રિકોણ સ્વરૂપે ગોઠવાતી પૂર્ણ સંખ્યાઓને

ઓળખે છે અને પૂર્ણ સંખ્યાઓને જે તે સ્વરૂપમાં ગોઠવે છે.

3. સંખ્યા સાથે રમત

M602 પેટર્ન દ્વારા એકી, બેકી, વિભાજ્ય, અવિભાજ્ય અને સહ અવિભાજ્ય સંખ્યાઓને ઓળખે છે તથા વિવિધ રીતે વર્ગીકૃત કરે છે.

M602.1 આપેલ સંખ્યા અવિભાજ્ય છે કે વિભાજ્ય તે કહે છે.

M602.2 2,3,4,5,6,8,9,10 અને 11ની વિભાજ્યતાની ચાવીનો ઉપયોગ કરી આપેલ સંખ્યાની વિભાજ્યતા ચકાસે છે.

M602.3 વિભાજ્યતાના નિયમોનો ઉપયોગ કરે છે.

M602.4 આપેલ સંખ્યાઓના સામાન્ય અવયવ અને સામાન્ય અવયવી શોધે છે.

M602.5 આપેલ સંખ્યાના અવિભાજ્ય અવયવ શોધે છે.

M603 ચોક્કસ સ્થિતિમાં ગુ.સા.અ. અને લ.સા.અનો ઉપયોગ કરે છે.

M603.1 ગુ.સા.અ. શોધે છે તેમજ તેને લગતા વ્યવહારિક દાખલા ગણે છે.

M603.2 લ.સા.અ. શોધે છે તેમજ તેને લગતા વ્યવહારિક દાખલા ગણે છે.

4. ભૂમિતિના પાયાના ખ્યાલો

M610 આસપાસના ઉદાહરણો પરથી રેખા, રેખાખંડ, ખુલ્લી અને બંધઆકૃતિ, ખૂણા, ત્રિકોણ, ચતુષ્કોણ, વર્તુળ વગેરે જેવા ભૌમિતિક આકારનું વર્ણન કરે છે.

M601 આસપાસના ઉદાહરણો પરથી બિંદુ, રેખા, રેખાખંડ, કિરણની સમજ દર્શાવે છે.

M610.2 માપપટ્ટી અને ડ્રીભાજક દ્વારા બે રેખાખંડની સરખામણી કરે છે.

M610.3 છેદતી રેખાઓ અને સમાંતર રેખાઓની સમજ દર્શાવે છે.

M610.4 જુદાજુદા પરિપ્રેક્ષ્યમાંથી લંબરેખાને ઓળખે છે.

M610.5 વક્રનું ખુલ્લા અને બંધ વક્રમાં વર્ગીકરણ કરે છે.

M610.6 બહુકોણના અંગો ઓળખે છે.

M610.7 ત્રિકોણની સામાન્ય સમજ દર્શાવે છે.

M610.8 ચતુષ્કોણની સામાન્ય સમજ દર્શાવે છે.

M610.9 વર્તુળ અને વર્તુળના ભાગોની સામાન્ય સમજ દર્શાવે છે.

MM611 ખૂણાની સામાન્ય સમજ દર્શાવે છે.

5. પાયાના આકારોની સમજૂતી

M610.2 માપપટ્ટી અને ડ્રીભાજક દ્વારા બે રેખાખંડની સરખામણી કરે છે.

M610.4 જુદા જુદા પરિપ્રેક્ષ્યમાંથી લંબરેખા ઓળખે છે.

M611 ખૂણાની સામાન્ય સમજ દર્શાવે છે. (આસપાસ રહેલ ખૂણાને ઓળખે છે, ખૂણાના માપના આધારે વર્ગીકરણ કરે છે, 45 90° અને 180°ના ખૂણાના સંદર્ભે ખૂણાના માપનો અંદાજ કાઢે છે.)

M611.1 આપેલ ખૂણાને લઘુકોણ, ગુરુકોણ, કાટકોણ, સરળકોણ કે પ્રતિબિંબકોણ તરીકે દર્શાવે છે.

M611.2 કોણમાપક વડે ખૂણાનું માપન કરે છે.

M613 ત્રિકોણને તેના ખૂણા બાજુઓના આધારે વિવિધ જૂથ પ્રકારોમાં વર્ગીકૃત કરે છે

જેમ કે બાજુઓના આધારે સમબાજુ, સમઢ્રીબાજુ તથા વિષમબાજુ ત્રિકોણમાં વર્ગીકૃત કરવું.

M613.1 બાજુઓના માપના આધારે ત્રિકોણના પ્રકાર જણાવે છે.

M613.2 ખૂણાના માપના આધારે ત્રિકોણના પ્રકાર જણાવે છે.

M614 ચતુષ્કોણને તેના ખૂણા/બાજુઓના આધારે વિવિધ જૂથ-પ્રકારોમાં વહેંચે છે.

M615 આસપાસના પરિસરમાંથી ત્રિપરિમાણીય આકારો ઓળખે છે જેમ કે ગોળક, ઘન, લંબઘન, નળાકાર, શંકુ વિગેરે.

M616 ત્રિપરિમાણીય આકારોના ફલક, ધાર અને શિરોબિંદુ ઓળખે છે.

6. પૂર્ણાંક સંખ્યા

M604 પૂર્ણાંક સંખ્યાઓને લગતા સરવાળા બાદબાકીના દાખલા ગણે છે.

M604.1 પૂર્ણાંક સંખ્યાઓ વિશે જણાવે છે.

M604.2 સંખ્યારેખાની મદદથી પૂર્ણાંક સંખ્યાઓના સરવાળા કરે છે.

M604.3 સંખ્યા રેખાની મદદથી પૂર્ણાંક સંખ્યાઓની બાદબાકી કરે છે.

M604.4 પૂર્ણાંક સંખ્યાઓના સરવાળા-બાદબાકીને લગતા વ્યાવહારિક દાખલા ગણે છે.

1. આહારનાં ઘટકો

SC 6.04 પ્રશ્નોના જવાબ મેળવવા માટે સરળ તપાસ હાથ ધરે છે.

SC.6.05 પ્રક્રિયા અને ઘટનાને કારણો સાથે જોડે છે.

SC.6.10 શીખેલા વૈજ્ઞાનિક ખ્યાલોને રોજિંદા જીવનમાં લાગુ કરે છે.

2. વસ્તુઓનાં જૂથ બનાવવા

SC.6.02 પદાર્થ અને સજીવોને તેમનાં ગુણધર્મો, રચના અને કાર્યના આધારે જુદા પાડે છે.

SC.6.03 અવલોકી શકાય તેવા ગુણધર્મોનાં આધારે વસ્તુ, સજીવ અને પ્રક્રિયાનું વર્ગીકરણ કરે છે.

SC.6.06 પ્રક્રિયા અને ઘટનાને સમજાવે છે / વર્ણવે છે.

3. પદાર્થોનું અલગીકરણ

SC.6.06 પ્રક્રિયા અને ઘટનાને સમજાવે છે વર્ણવે છે,

SC.6.10 શીખેલા વૈજ્ઞાનિક ખ્યાલોને રોજિંદા જીવનમાં લાગુ કરે છે. દા.ત.પદાર્થોનું અલગીકરણ કરાવવું.

4. વનસ્પતિની જાણકારી**મેળવીએ**

SC.6.01 પદાર્થ અને સજીવો જેવા કે વાનસ્પતિક રેસા, ફૂલોને તેમના

દેખાવ, રચના, કાર્ય, સુવાસ વગેરે જેવા અવલોકનક્ષમ ક્ષણોના આધારે ઓળખે છે.

SC.6.02 પદાર્થ અને સજીવોને તેમના રચના, ગુણધર્મ અને કાર્યના આધારે જુદા પાડે છે.

SC.6.03 અવલોકી શકાય તેવા ગુણધર્મોના આધારે વસ્તુ, સજીવ અને પ્રક્રિયાનું વર્ગીકરણ કરે છે,

SC.6.06 પ્રક્રિયા અને ઘટનાને સમજાવે છે.

SC.6.08 પ્રક્રિયા અને સજીવોની નાનિર્દેશનવાળી આકૃતિ / ફ્લોચાર્ટ દોરે છે.

5. શરીરનું હલનચલન

SC.6.04 પ્રશ્નોના જવાબ મેળવવા માટે સરળ તપાસ હાથ ધરે છે.

SC.6.06 પ્રક્રિયા અને ઘટનાને કારણો સાથે જોડે છે.

SC.6.01 પદાર્થ અને સજીવો જેવા કે વાનસ્પતિક રેસા, ફૂલોને તેમના દેખાવ, રચના, કાર્ય, સુવાસ વગેરે જેવા અવલોકનક્ષમ ક્ષણોના આધારે ઓળખે છે.

SC.6.08 પ્રક્રિયા અને સજીવોની નાનિર્દેશનવાળી આકૃતિ / ફ્લોચાર્ટ દોરે છે.

1. ચાલો ઇતિહાસ જાણીએ

SS609 ઐતિહાસિક તથા સાહિત્યિક સ્ત્રોતોને ઓળખી ઇતિહાસ ના પુનર્ગઠન માટે વિવિધ સ્ત્રોતોના ઉપયોગનું વર્ણન કરે છે.

2. આદિમાનવથી સ્થાયી જીવનની સફર

SS610 ભારતના નકશામાં મહત્વના ઐતિહાસિક સ્થળો દર્શાવે છે.

SS611 પ્રાચીન માનવ સંસ્કૃતિના લક્ષણોને ઓળખી તેના વિકાસને સમજાવે છે.

SS613 બે પ્રદેશના વિકાસની સરખામણી કરે છે.

SS617 ઐતિહાસિક વિકાસને લગતી માહિતીનું વિશ્લેષણ કરે છે.

3. પ્રાચીન નગરો અને ગ્રંથો

SS610 ભારતના નકશામાં મહત્વના ઐતિહાસિક સ્થળો દર્શાવે છે.

SS611 પ્રાચીન માનવ સંસ્કૃતિના લક્ષણોને ઓળખી તેના વિકાસને સમજાવે છે.

4. ભારતની પ્રારંભિક રાજ્યવ્યવસ્થા

SS610 ભારતના નકશામાં મહત્વના ઐતિહાસિક સ્થળો દર્શાવે છે.

SS612 મહત્વના રાજ્યો તથા રાજ્ય પંચોના નોંધપાત્ર યોગદાન ની માહિતી બનાવે છે.

SS618 પ્રાચીન કાળના વિવિધ ધર્મોના વિચારો અને મૂલ્યોનું વિશ્લેષણ કરે છે. મહત્વના રાજ્યો તથા રાજવંશોના નોંધપાત્ર યોગદાનની યાદી બનાવે છે.

9. આપણું ઘર : પૃથ્વી

SS601 તારા, ગ્રહો અને ઉપગ્રહો વચ્ચેનો તફાવત ઓળખે છે. દા.ત. સૂર્ય, પૃથ્વી, ચંદ્ર

SS602 પૃથ્વીને જીવ અસ્તિત્વ તથા વિવિધ કટિબંધો સંદર્ભે વિશિષ્ટ અવકાશીય પદાર્થ તરીકે ઓળખે છે.

SS603 દિવસ રાત અને ઋતુઓનું પરિવર્તન ઓળખે છે.

SS605 પૃથ્વીના ગોળ અને વિશ્વના નકશા પર અક્ષાંશ, રેખાંશ, ધ્રુવો ધૃતો આવરણો ભારતના પડોશી દેશો ભારતના રાજ્યો કે કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશો વગેરે દર્શાવે છે.

SS608 ગ્રહણને લગતી અંધશ્રદ્ધાઓ અને વિવેચનાત્મક રીતે ચકાસણી કરે છે

10. પૃથ્વીનાં આવરણો

SS604 વિશ્વના નકશા પર ખંડો અને મહાસાગર ની દિશાઓનો નિર્દેશ કરે છે.

SS605 પૃથ્વીના ગોળ અને વિશ્વના નકશા પર અક્ષાંશ, રેખાંશ, ધ્રુવો વૃતો આવરણો ભારતના પડોશી દેશો ભારતના રાજ્યો કે કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશો વગેરે દર્શાવે છે.

14. વિવિધતામાં એકતા

SS619 પોતાની આસપાસની માનવીય વિવિધતા ના વિવિધ સ્વરૂપોને સમજે છે અને વર્ણવે છે

SS620 પોતાની આસપાસ ની વિવિધતા તરફ સ્વસ્થ વલણ ધરાવે છે.

SS621 વિવિધ પ્રકારની વિવિધતાઓને ઓળખી તેની અને સ્ત્રોતોને સમજે છે.

SS622 સામાજિક વિવિધતાઓની ઓળખી ઠકારાત્મક પ્રતિક્રિયા આપે છે.

15. સરકાર

SS624 સરકારના વિવિધ સ્તર સ્થાનિક રાજ્ય અને સંઘને ઓળખે છે.

1. दयालु शिकारी

- H6.01 परिचित शब्द और वाक्य पढ़कर समझते हैं।
- H6.10 चित्र के आधार पर कहानी का लेखन करते हैं।
- H6.13 'कौन' कारक के रूप वाले प्रश्नों के उत्तर लिखित रूप से देते हैं।
- H6.23 वाक्यों को सही क्रम में रखकर कहानी बनाते हैं।
- H6. 18 वर्णों पर से शब्दों की रचना कर करते हैं।
- H6.21 चित्र के आधार पर आठ से दस वाक्य लिखते हैं।
- H6.24 विरुद्धार्थी शब्दों का वाक्य में प्रयोग करते हैं।
- H6.29 संज्ञा को समझकर वाक्य में प्रयोग करते हैं।
- H6.36 विवरण पढ़कर अनुमान लगाते हैं।

2. एक जगत, एक लोक

- H6. 02 संयुक्ताक्षर वाले शब्दों को समझते हैं।
- H6.03 परिचित कविता पढ़कर समझते हैं।
- H6. 13 'कौन' कारक के रूपोंवाले प्रश्नों के उत्तर लिखित रूप से देते हैं।
- H6. 19 शब्द पर से वाक्य बना सकते हैं।
- H6.20 समान प्रासवाले शब्द बना सकते हैं।
- H6.21 चित्र के आधार पर आठ से दस वाक्य लिख सकते हैं।
- H6.24 समानार्थी शब्द, विरुद्धार्थी शब्दों का वाक्य में प्रयोग करते हैं।
- H6.37 काव्य पंक्तियों को पढ़कर उनमें निहित भावों को व्यक्त करते हैं।

3. समझदार नन्ही

- H6.04 बाल कहानी पढ़कर समझते हैं।
- H6. 06 छपी हुई सामग्री पढ़कर समझते हैं।

- H6.10 चित्र के आधार पर कहानी लेखन करते हैं।
- H6. 13 'कौन' कारक के रूपवाले प्रश्नों के उत्तर लिखित रूप से देते हैं।
- H6. 15 विरामचिह्नों का योग्य स्थान पर प्रयोग करते हैं।
- H6.22 घटना का वर्णन करते हैं।
- H6.23 वाक्यों को सही क्रम में रखकर कहानी बनाते हैं।
- H6.24 समानार्थी शब्दों का वाक्य में प्रयोग करते हैं।
- H6. 25 मुहावरों का अर्थ देकर वाक्य में प्रयोग करते हैं।
- H6.29 संज्ञा, सर्वनाम को समझकर वाक्य में प्रयोग करते हैं।
- H6.32 शब्दकोश का उपयोग करते हैं।

4. गिनती - ५१ से १००

- H6.06 छपी हुई सामग्री पढ़कर समझते हैं।
- H6.17 शब्दों और अंकों में 51 से 100 तक की गिनती का लेखन कर सकते हैं।
- H6.29 सर्वनाम को समझकर वाक्य में प्रयोग करते हैं।
- H6. 34 संकेतों का अर्थघटन करते हैं।

5. धरती को महकाए

- H6. 01 परिचित शब्द वाक्य पढ़कर समझते हैं।
- H6.13 'कौन' कारक के रूपवाले प्रश्नों के उत्तर लिखित रूप से देते हैं।
- H6.18 वर्णों पर से शब्दों की रचना करते हैं।
- H6.19 शब्द पर से वाक्य बना सकते हैं।
- H6. 20 समान प्रासवाले शब्द बना सकते हैं।
- H6.21 चित्र के आधार पर 8 से 10 वाक्य लिखते हैं।

H6.24 समानार्थी शब्द, विरुद्धार्थी शब्दों का वाक्य में प्रयोग करते हैं।

H6.28 वचन परिवर्तन करके उसका वाक्य में प्रयोग करते हैं।

H6.29 सर्वनाम को समझकर उसका वाक्य में प्रयोग करते हैं।

H6.34 संकेतों का अर्थघटन करते हैं।

H6.37 काव्य पंक्तियों को पढ़कर उनमें निहित भावों और विचारों को व्यक्त करते हैं।

6. सुबह

H6.06 छपी हुई सामग्री पढ़कर समझते हैं।

H6.13 'कौन' कारक के रूपवाले प्रश्नों के उत्तर लिखित रूप से देते हैं।

H6.19 शब्द पर से वाक्य बना सकते हैं।

H6.22 घटना का वर्णन करते हैं।

H6.24 विरुद्धार्थी शब्दों का वाक्य में प्रयोग करते हैं।

H6.25 मुहावरे का अर्थ देकर वाक्य में प्रयोग करते हैं।

H6.28 वचन परिवर्तन करके उसका वाक्य में प्रयोग करते हैं।

H6.29 संज्ञा, सर्वनाम और विशेषण को समझकर वाक्य में प्रयोग करते हैं।

H6.32 शब्दकोश का उपयोग करते हैं।

H6.35 यूथ चर्चा में अपने भावों एवं विचारों को मुक्त रूप से व्यक्त करते हैं।

7. बड़ो तो जानें

H6.03 परिचित पहेलियाँ पढ़कर समझते हैं।

H6.15 विरामचिह्नों का योग्य स्थान पर प्रयोग करते हैं।

H6.19 शब्द पर से वाक्य बना सकते हैं।

H6.20 समान प्रासवाले शब्द बना सकते हैं।

H6.29 विशेषण को समझकर वाक्यों में प्रयोग करते हैं।

H6.32 शब्दकोश का उपयोग करते हैं।

H6.36 चित्र देखकर अनुमान लगाते हैं।

8 राजा का हिस्सा

H6.02 वाक्य में प्रयुक्त संयुक्ताक्षरवाले शब्दों को समझते हैं।

H6.04 बाल कहानी पढ़कर समझते हैं।

H6.11 परिचित विषय पर अपने विचार लिखित रूप से व्यक्त करते हैं।

H6.13 "कौन" कारक के रूपवाले प्रश्नों के उत्तर लिखित रूप से देते हैं।

H6.21 चित्र के आधार पर 8 से 10 वाक्य लिखते हैं।

H6.25 मुहावरों का अर्थ देकर वाक्य में प्रयोग करते हैं।

H6.29 विशेषण को समझकर वाक्य में प्रयोग करते हैं।

H6.32 शब्दकोश का उपयोग करते हैं।

H6.38 श्रव्य या वाच्य सामग्री में से अंतर्निहित मूल्य विकसित होते हैं।

ધોરણ ૬ અંગ્રેજી (પ્રથમ સત્ર)

1 Where were you ?

6.15 લોનવર્ડઝ આશરે 500 જેટલા નવા શબ્દો જાણી અને તેનો ઉપયોગ કરે છે.

EN.6.13 માહિતી મેળવવા 'Wh' (When, Where, When,What, How many) પ્રશ્નો પૂછી અને તેવા જવાબ આપે છે.

EN.6.24 ટેબલ, ગ્રાફ. નકશાના આધારે વિગતો તારવી જણાવે છે.

EN.6.04 વાર્તા/પરિચ્છેદનું વાંચન કરી અર્થગ્રહણ કરે છે.

EN.6.07 આપેલી વિગતોમાંથી અતાર્કિક શબ્દો તારવી તેને બદલે યોગ્ય શબ્દોનો ઉપયોગ કરે છે.

EN.6.30 ચિત્ર કે વસ્તુઓનું ત્રણ કે પાંચ વાક્યોમાં વર્ણન કરે છે.

EN.6.08 ઘટના તેમજ વાર્તાના પાત્રો, રચણો અને ઘટનાક્રમની વિગતોની તારવણી કરે છે.

EN.6.17 વર્તમાન અને ભૂતકાળની ઘટનાઓની વિગતો અલગ તારવે છે.

EN.6.05 શબ્દો અને વાક્યોનું અર્થપૂર્ણ અનુલેખન કરે છે.

2. Two : Mo - Chho

EN.6.28 શબ્દકોશનો ઉપયોગ કરે છે.

EN.6.07 આપેલી વિગતોમાંથી અતાર્કિક શબ્દો તારવી તેને બદલે યોગ્ય શબ્દોનો ઉપયોગ કરે છે.

EN.6.19 વ્યવસાયકારોનો પરિચય મેળવે છે અને આપે છે.

EN.6.30 ચિત્ર કે વસ્તુઓનું ત્રણ કે પાંચ વાક્યોમાં વર્ણન કરે છે.

EN.6.04 વાર્તા/પરિચ્છેદનું વાંચન કરી અર્થગ્રહણ કરે છે.

EN.6.11 વિનંતી કરે છે અને વિનંતીનો પ્રતિભાવ આપે છે.

EN.6.09 ચિત્ર અને પરિચ્છેદની વિગતોનું વર્ગીકરણ કરે છે.

EN.6.24 ટેબલ, ગ્રાફ. નકશાના આધારે વિગતો તારવી જણાવે છે.

EN.6.31 નામને અનુરૂપ ક્રિયા સૂચક શબ્દોનો ઉપયોગ કરી કાવ્ય (rhymes)ને આગળ વધારે છે.

EN.6.19 વ્યવસાયકારોનો પરિચય મેળવે છે અને આપે છે.

EN.6.17 વર્તમાન અને ભૂતકાળની ઘટનાઓની વિગતો અલગ તારવે છે.

EN.6.05 શબ્દો અને વાક્યોનું અર્થપૂર્ણ અનુલેખન કરે છે.

EN.6.08 ઘટના તેમજ વાર્તાના પાત્રો, રચણો અને ઘટનાક્રમની વિગતોની તારવણી કરે છે.

EN.6.16 વસ્તુઓના રચાણ અને રચણોનો નિર્દેશ કરે છે.

3. Fought and Won

EN.6.15 લોનવર્ડઝ સહિત આશરે 500 જેટલા નવા શબ્દો જાણી અને તેનો ઉપયોગ કરે છે.

EN.6.03 અર્થપૂર્ણ સંદર્ભમાં આપેલા શબ્દો અને વાક્યોનું મૂક વાંચન કરે છે.

EN.6.04 વાર્તા/પરિચ્છેદનું વાંચન કરી અર્થગ્રહણ કરે છે.

EN.6.28 શબ્દકોશનો ઉપયોગ કરે છે.

EN.6.08 ઘટના તેમજ વાર્તાના પાત્રો, રચણો અને ઘટનાક્રમની વિગતોની તારવણી કરે છે.

EN.6.17 વર્તમાન અને ભૂતકાળની ઘટનાઓની વિગતો અલગ તારવે છે.

EN.6.18 પરિચિત ક્ષેત્રમાં બનેલી ક્રિયાનું વર્ણન કરે છે.

EN.6.07 આપેલી વિગતોમાંથી અતાર્કિક શબ્દો તારવી તેને બદલે યોગ્ય શબ્દોનો ઉપયોગ કરે છે.

EN.6.05 શબ્દો અને વાક્યોનું અર્થપૂર્ણ અનુલેખન કરે છે.

4. Watch your watch

EN.6.29 વસ્તુઓ, પ્રાણીઓ, પક્ષીઓ, અને વ્યક્તિઓ વિષે રંગ, કદ અને સંખ્યા દર્શાવતા વિશેષણોનો ઉપયોગ કરે છે.

EN.6.28 શબ્દકોશનો ઉપયોગ કરે છે.

EN.6.07 આપેલી વિગતોમાંથી અતાર્કિક શબ્દો તારવી તેને બદલે યોગ્ય શબ્દોનો ઉપયોગ કરે છે.

EN.6.25 સમયને અંગ્રેજીમાં કહે છે.

EN.6.08 ઘટના તેમજ વાર્તાના પાત્રો, રચણો અને ઘટનાક્રમની વિગતોની તારવણી કરે છે.

EN.6.04 વાર્તા/પરિચ્છેદનું વાંચન કરી અર્થગ્રહણ કરે છે.

EN.6.13 માહિતી મેળવવા 'Wh' (When, Where, When,What, How many) પ્રશ્નો પૂછી અને તેવા જવાબ આપે છે.

EN.6.02 સાદી સૂચનાઓ સાંભળી, વાંચી અને તેનો પ્રતિભાવ આપે છે.

EN.6.05 શબ્દો અને વાક્યોનું અર્થપૂર્ણ અનુલેખન કરે છે.

EN.6.12 ઉલટ પ્રશ્નો (Inversion Questions) પૂછી અને તેવા પ્રશ્નોનાં જવાબ આપે છે.

ધોરણ ૬ સંસ્કૃત (પ્રથમ સત્ર)

૧. ચિત્રપદાનિ 1 ત: 4

- SN.6.16 સાદા શબ્દો નું અનુલેખન કરી શકે છે.
SN.6.18 સાદા શબ્દો નું શ્રુતલેખન કરી શકે છે.
SN.6.23 સરળ ગુજરાતી શબ્દોનો સંસ્કૃતમાં અનુવાદ કરી શકે છે.
SN.6.24 ચિત્ર ના આધારે તે વસ્તુ નું નામ કે ક્રિયા સંસ્કૃતમાં લખી શકે છે

૨. આકાશ: પતતિ

- SN.6.03 સાદા વાક્ય સાંભળીને સમજે છે.
SN.6.08 સાદા વાક્યો (બે થી ત્રણ પદવાળા) બોલી શકે છે.
SN.6.11 સરળ સાદા વાક્યો નું શુદ્ધ ઉચ્ચારણ સાથે પઠન કરી શકે છે.
SN.6.17 સરળ વાક્યોનું અનુલેખન કરી શકે છે.
SN.6.20 સાદા પ્રશ્નોના જવાબ એક શબ્દમાં કે નાના વાક્યોમાં લખી શકે છે.

૩. લેખનમ

- SN.6.16 સાદા શબ્દો નું અનુલેખન કરી શકે છે.
SN.6.18 સાદા શબ્દો નું શ્રુતલેખન કરી શકે છે.

૪. સંખ્યા

- SN.6.09 1 થી 12 સુધીની સંખ્યા સમજીને બોલી શકે છે.
SN.6.14 1 થી 12 સુધીની સંખ્યા તેમજ સમયનું વાંચન કરી શકે છે.
SN.6.21 1 થી 12 સુધીની સંખ્યા શબ્દોમાં અને અંકોમાં લખી શકે છે.

૫. હસ્તી હસ્તી હસ્તી

- SN.6.01 સરળ પદ્યો (સુભાષિતો પહેલીકા અને ગીતો) અને ટૂંકા વાક્યો સાંભળીને સમજે છે.
SN.6.03 સાદા વાક્યો સાંભળીને સમજે છે.
SN.6.17 સરળ વાક્યોનું અનુલેખન કરી શકે છે.
SN.6.25 ઉદાહરણ અથવા આપેલ નિર્દેશને આધારે સંસ્કૃત ભાષામાં નવા શબ્દો અને વાક્યોની રચના કરી શકે છે.

SN.6.26 કંઠસ્થ કરેલ સુભાષિત કે પદ્યના કોઈ ભાગનું લેખન કરી શકે છે.

SN.6.13 સાદા, સરળ અને ગેય સુભાષિતો અને ગીતોનું લયબદ્ધ પઠન કરી શકે છે અને ગાન કરી શકે છે.

૬. સપ્ત વાસરા:

- SN.6.03 સાદા વાક્યો સાંભળીને સમજે છે.
SN.6.25 ઉદાહરણ અથવા આપેલ નિર્દેશને આધારે સંસ્કૃત ભાષામાં નવા શબ્દો અને વાક્યોની રચના કરી શકે છે.
SN.6.28 પાઠ્યપુસ્તકમાં સમાવિષ્ટ સુભાષિતો તેમજ લોકો અંગે સભાનતા કેળવે છે અને વ્યવહારમાં ઉપયોગ કરે છે.

૭. કરોતિ

- SN.G.02 સ્વપરિચયને લગતા ટુકા પ્રશ્ન સમજે છે.
SN.6.07 સ્વપરિચયને લગતા ટુકા પ્રશ્નનામૌખિક ઉત્તર આપી શકે છે
SN.6.24 ચિત્રોના આધારે તે વસ્તુનું નામ કે ક્રિયા સંસ્કૃતમાં લખી શકે છે.

૮. કકસ્ય ચાતુર્યમ

- SN.6.03 સાદા વાક્યો સાંભળીને સમજે છે.
SN.6.08 સાદા વાક્યો (બે થી ત્રણ પદવાળા) બોલી શકે છે.
SN.6.16 સાદા શબ્દોનું અનુલેખન કરી શકે છે,
SN.6.17 સરળ વાક્યોનું અનુલેખન કરી શકે છે.
SN.6.18 સાદા શબ્દો નું શ્રુતલેખન કરી શકે છે.

૯. સમય:

- SN.6.05 પૂર્ણ કલાકમાં સમય સાંભળીને સમજે છે.
SN.6.10 પૂર્ણ કલાકમાં સમય સમજીને બોલી શકે છે.
SN.6.15 ઘડિયાળમાં પૂર્ણ સંખ્યામાં સમયનું વાંચન કરી શકે છે.
SN.6.22 પૂર્ણાંક સંખ્યામાં સમયનું લેખન શબ્દોમાં અને અંકોમાં કરી શકે છે.

SHIKSHAN SAGAR

(શિક્ષણ સાગર)

એપ્લીકેશન ની વિશેષતા

આ એપ્લીકેશન મુખ્ય ત્રણ વિભાગમાં વહેચવામાં આવી છે .

૧. ટીચર ૨. વિદ્યાર્થી
૩. ટીચર હેલ્પ ડેસ્ક

ટીચર – ઓનલાઈન હાજરી, MDM હાજરી, SAS ગુજરાત, ગુણોત્સવ પોર્ટલ, જ્ઞાનકુંજ પ્રોજેક્ટ, GSHALA લોગીન, આધાર ડાયઝ એન્ટ્રી, શિષ્યવૃત્તિ ઓનલાઈન હાજરી, ખેલ મહાકુંભ એન્ટ્રી, ઈન્સ્પાયર એવોર્ડ એન્ટ્રી, CPF ચેક કરો, ઓનલાઈન PLI – LIC ભરો .

અમારા શિક્ષણ સાગર વોટ્સઅપ ગ્રુપમાં જોઈન થાઓ.

શિક્ષણ સાગર
JOIN GROUP

વિદ્યાર્થી – પાઠ્યપુસ્તક , પાઠ આયોજન , શિક્ષક આવૃત્તિ , સ્વ અધ્યયનપોથી , ઓનલાઈન MCQ , યુનિટ ટેસ્ટ , એકમનું સ્વાધ્યાય , MP3 કાવ્ય , અધ્યયન નિષ્પત્તી , અધ્યયન નિષ્પત્તી આધારિત પ્રશ્નો , સંદર્ભ સાહિત્ય અને આ બધું પાઠ વાઈઝ

ટીચર હેલ્પ ડેસ્ક – શિક્ષક ઉપયોગી મટેરિયલ્સ , તમારું બનાવેલું મટેરિયલ્સ અમને આપો , તમારે જે મટેરિયલ્સ જોઈએ તે અમને કહો , મૂંઝવણ અને માર્ગદર્શન .

અમારા શિક્ષણ સાગર એપ્લીકેશન પ્લે-સ્ટોર માંથી ડાઉનલોડ કરો.

Download
શિક્ષણ સાગર
APPLICATION